

K2.5. Mivel foglalkoznak azok a 17 évesek, akik nem járnak iskolába?

KÖLLŐ JÁNOS & SEBŐK ANNA

Mint a 2.5. alfejezetben láttuk, az iskolarendszerű oktatásban részt vevők arányának növekvő trendje 2012-ben megtört, az arány 2016-ra visszaesett a tíz évvel korábbi szintre.

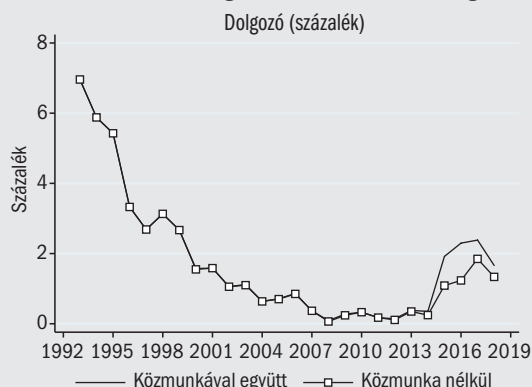
Mivel foglalkoznak azok a 17 évesek, akik nem járnak iskolába? Ezt mutatja a K2.5.1. ábra két panelje. A bal oldali ábrán a munkában állók korosztályon belüli arányát látjuk, megkülönböztetve a piaci foglalkoztatást és (2000 májusától) a közmunkával együtt számított összfoglalkoztatást. Látható, hogy a foglalkoztatási szint az oktatási részvétel csökkenésével párhuzamosan valóban növekedésnek indult, nullát alig meghaladó szintről 1,5–2 százalékos, a közmunkával együtt 2–2,5 százalékos szintre emelkedett. Ez nem tudta ellensúlyozni az oktatási részvétel csökkenését: mint a jobb oldali panel mutatja, a nem tanuló és nem is dolgozó tizenhét évesek aránya a tankötelezettségi kor leszállítása előtti 3 százalékos szintről 5–6 százalékosra növekedett.¹

A teljesen passzív (NTND) 17 évesek aránynövekedése munkaerőpiaci szempontból aggasztó fejlemény, mert az ide tartozók munkanélküliségi kockázata nagyon magas, és felnőtt korukra is az

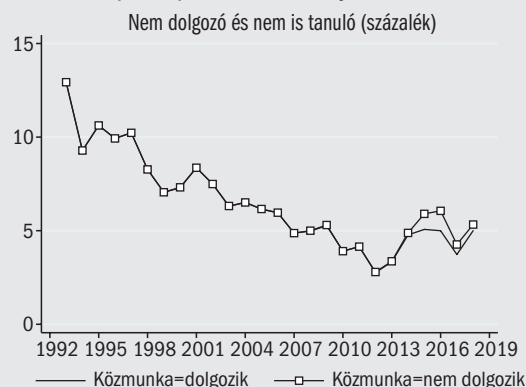
marad, hiszen jellemzően a későbbiekben sem tanulnak tovább.² Az öt százalék körüli átlagos NTND-arányt sem tekinthetjük elhanyagolhatónak, különösen, hogy e mögött nagy regionális különbségek húzódnak meg (lásd 6.2 alfejezet). Nemcsak az okozza a problémát, hogy az iskolába nem járó 17 évesek nem szerzik meg a szakiskolai vagy középiskolai végzettséget (ezt számosan nem szereztek meg akkor sem, amikor még 18 év volt a kötelező korhatár), hanem az úgynevezett „távoltartási hatás” is, egyszerűbben fogalmazva az, hogy a gyerekek az iskolában töltik az idejüket. Ennek a bűnelkövetést, illetve a tinédzserkori terhességet megelőző hatásáról lásd *Machin és szerzőtársai* (2011) illetve *Adamecz–Scharle* (2018) munkáit.

1 Az arányok nemek szerint alig különböznek.

2 Ugyancsak a munkaerő-felmérés adatai szerint a nem dolgozó és nem is tanuló tizenhét évesek kevesebb mint hat százaléka vett részt iskolarendszeren kívüli képzésben 2011–2018-ban átlagosan. (Az alacsony esetszám miatt számítottunk hosszabb időszakra vonatkozó értéket.) Ez a teljes kohorsz létszámának nagyjából 0,3 százaléka, ami nem befolyásolja érdemben az ábrán látható arányokat.

K2.5.1. ábra: A dolgozó, valamint a nem dolgozó és nem is tanuló (NDNT) 17 évesek aránya, 1992–2018

Megjegyzés: Az éves arány az első, második és negyedik negyedéves arányok számtani átlaga. A harmadik negyedévre vonatkozó adatok a nyári szünet számbavételében bekövetkezett változások miatt nem vizsgálhatók hosszú idősorban, és eleve bizonytalanok. Az adatok azokra vonatkoznak, akik a kérdéses időpontjában betöltötték a 17. életévüket (de a 18



életévüket még nem), és nem rendelkeznek általános iskoláinál magasabb végzettséggel.

Dolgozó: foglalkoztatott az ILO–OECD-konvenció szerint.

Forrás: Saját számítás, amihez a KSH munkaerő-felmérésének az MTA KRTK Adatbankjában kezelt verzióját használtuk.

Hivatkozások

ADAMECZ-VÖLGYI ANNA-SCHARLE ÁGOTA (2018): [The Effects of Increased Compulsory School Leaving Age on the Teenage Fertility of Roma Women, a Disadvantaged Ethnic Minority](#). Budapest Working Pa-

pers on the Labour Market, BWP 2018/2.

MACHIN, S. J.-MARIE, O.-VUJIC, S. (2011): [The Crime Reducing Effect of Education](#). The Economic Journal, Vol. 121. No. 552. 463–484. o.